

5. Варій М. Й. *Психологія*. URL: <https://pidruchniki.com/12980108/psihologiya/temperament> (дата звернення 15.04.2020).
6. Макконнелл Стив. *Личность программиста*. URL: <https://habr.com/ru/post/24564/> (дата звернення 15.04.2020).

Синявський В. В., здобувач вищої освіти,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК

Діяльність людини характеризується свідомістю і цілеспрямованістю. Свідомий характер людської діяльності виявляється в її плануванні, передбаченні результатів, регуляції дій, прагненні до її вдосконалення. Отже, діяльність людини – це її свідомо активність, яка виявляється в системі дій, спрямованих на досягнення поставленої мети [2, с. 53].

Навчальною називають таку діяльність, в якій провідним мотивом виступає пізнавальний інтерес або психічний розвиток індивіда. Навчальна діяльність складається з таких основних ланок: навчальної мети, способу виконання, контролю й оцінювання. Структура навчальної діяльності може бути представлена в такий спосіб: пізнавальний мотив – пізнавальна мета – пізнавальна задача – пізнавальні дії – контроль – оцінювання.

Навчальна діяльність являє собою процес, у результаті якого людина цілеспрямовано здобуває нові або змінює наявні в неї знання, уміння, навички, удосконалює та розвиває свої здібності. Для аналізу психологічних особливостей засвоєння не менш важливим є опрацювання дефініцій «уміння» та «навичка». Уміння – це готовність людини виконувати успішно певну діяльність, що ґрунтується на знаннях та навичках [2, с. 56]. Удосконалені шляхом багаторазових вправ компоненти вмінь, що виявляються в автоматизованому виконанні дій, є навичками [2, с. 56].

Згідно з поглядами С. Рубінштейна, Д. Ельконіна, навчальна діяльність має свій зміст. Насамперед його складає засвоєння. Поняття засвоєння пояснюється по-різному. Наприклад, засвоєння як механізм присвоєння суспільно-історичного досвіду, сукупності знань, значень, узагальнених способів дій, моральних норм і правил поведінки. Засвоєння розуміють як складну інтелектуальну діяльність людини, яка вміщує всі пізнавальні процеси, зокрема,

сприймання, розуміння, запам'ятовування та відтворення сприйнятого матеріалу. Засвоєння стосовно учіння загалом та навчальної діяльності є результатом. Є й інші підходи у розумінні засвоєння. Так, С. Рубінштейн пояснював засвоєння як зміст навчальної діяльності, а В. Давидов – як основну мету та головний результат діяльності. І. Зимня приєднується до поглядів С. Рубінштейна і пише, що у загальному вигляді засвоєння визначається як процес сприйняття, смислової обробки, збереження знань, вироблення умінь та навичок [3].

Отже, під засвоєнням розуміють процес сприйняття, переробки, збереження отриманої інформації, використання в повсякденні та застосування при опрацюванні практичних та теоретичних завдань. Можна визначити внутрішню структуру засвоєння, що має такі складові: отримання, трансформація, пристосування до застосування.

У процесі засвоєння знань і досвіду у свідомості людини утворюється образ рухів і дій виконуваної діяльності, або акцептор дії, з яким порівнюється виконувана дія в разі її відхилення від окресленого способу її виконання, коригується відповідно до поставленої мети та акцептора дії [2, с. 56].

У праці людини виявляються її уважність, спостережливість, увага та мислення. Ці якості проявляються найбільше тоді, коли перед людиною постає нове завдання і вона потребує нових способів його виконання. Будь-яка дія, особливо незвична, вимагає самовладання, дисциплінованості, акуратності. Не менш важливою є мотивація, адже на шляху засвоєння знань, умінь та навичок людина переживає як успіх, так і невдачі.

Особливостями розвитку пізнавальної сфери студентів є високий обсяг вербальної пам'яті, довготривалість запам'ятовування, невербальний інтелект, прогресує аналітико-синтетична діяльність головного мозку і чутливість відчуттів (особливо периферичного зору, слуху, центрів руху), високо використовується творче мислення у вирішенні життєвих ситуацій [5].

Доведено, що вміння і навички формуються в людини в процесі її навчальної діяльності. Першою фазою є усвідомлення завдань та з'ясування можливостей їхнього виконання. З'являється бажання спробувати одержані знання на практиці. Перші спроби можуть супроводжуватися вольовими зусиллями, нерішучістю або сумнівом. Коли дії стають багаторазовими, точнішими, поведінка людини свідчить про впевненість, зменшується напруженість, бо відбувається процес вдосконалення отриманих знань шляхом повторення звичних рухів. Вправність переходить на другу фазу. Збільшується роль регулятивної функції під час виконання завдань. Закріплюючись, певні дії стають стереотипними, що свідчить про найвищий рівень майстерності – третю фазу. Хоча якою б засвоєною чи автоматизованою дія не була, людина свідомо контролює свою діяльність і помічає найменше відхилення або помилку.

Отже, у формуванні вмінь та навичок важливо враховувати індивідуальні особливості кожної людини: тип нервової системи, попередній досвід, теоретичні знання, нахили та здібності. Було б доцільним на початку роботи зі студентською аудиторією запланувати проведення експрес-опитувань, психологічних діагностик для визначення індивідуальних психологічних характеристик. Не менш важливими у засвоєнні умінь та навичок є умови навчання, правильна організація освітнього процесу (тривалість занять, темп викладу матеріалу, організація практичного вправлення тощо).

Список використаних джерел

1. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: навчальний посібник. К. : Каравела, 2002. 212 с.
2. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: навчальний посібник. К., 2000. 182 с.
3. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник. К. : Просвіта, 2013. 416 с. URL: <http://medbib.in.ua/protses-zasvoennya-yak-zmist-uchbovoji-39746.html> (дата звернення: 19.04.2020)
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К. : Академ-видав, 2010. 454 с.
5. Яшкова А. Н., Сухарева Н. Ф. Возрастная психология: учебное пособие. Саранск, 2009. 88 с. URL: <http://medbib.in.ua/voznastnaya-psihologiya774.html> (дата звернення: 18.04.2020)

Собко І. В., здобувач вищої освіти,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна
Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПЕРЕВІРКИ Й ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Перехід вітчизняних закладів вищої освіти до європейської системи навчання спонукає звернути увагу на зарубіжний досвід вищої школи. Зокрема таку важливу його складову, як систему оцінювання результатів навчання.